

Schriftlicht

Adoptie

D.S. Dreschler

U hebt de Geest niet ontvangen om opnieuw als slaven in angst te leven, u hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn, en om Hem te kunnen aanroepen met ‘Abba, Vader’. De Geest zelf verzekert onze geest dat wij Gods kinderen zijn.

(Romeinen 8:15-16)

Maar toen de tijd gekomen was zond God zijn Zoon, geboren uit een vrouw en onderworpen aan de wet, maar gezonden om ons vrij te kopen van de wet opdat wij zijn kinderen zouden worden. En omdat u zijn kinderen bent, heeft God ons de Geest van zijn Zoon gegeven, die ‘Abba, Vader’ roept.

(Galaten 4:4-6)

Wat kun je als kind dankbaar zijn wanneer je opgroeit in een gezin met een vader en een moeder. Wat een pijn kan het ook geven, wanneer je beide ouders of één van beiden moet missen. Want wat kunnen ouders veel geven. Ze zorgen niet alleen voor eten, kleding en een dak boven het hoofd, ze geven ook liefde en aandacht: een luisterend oor of een arm om je schouder. Samen kun je ook veel plezier hebben: met je vader gaan voetballen of met je moeder gaan winkelen.

Wanneer de eigen vader en moeder niet meer voor een kind kunnen zorgen, kan het zijn dat andere ouders die zorg overnemen. Door een kind als pleegkind aan te nemen of te adopteren. Fijn als pleegouders dan die liefde en zorg aan een kind kunnen geven.

In de Bijbel is een belangrijk onderdeel van de goede boodschap, dat we door Christus God als Vader krijgen. Als christen mag je kind van God zijn. Dat kan omdat God zijn Zoon gegeven heeft, die ons vrijgekocht heeft van de wet (Gal. 4:5). Aan het begin van het leven van elk kind dat binnen het verbond geboren wordt, mag al klinken dat, wanneer we gedoopt worden in de naam van de Vader, God verklaart en verzegelt dat Hij met ons een eeuwig verbond van de genade sluit. Hij neemt ons als zijn kinderen en erfgenamen aan en zal ons daarom van al het goede voorzien en het kwade van ons weren, of voor ons doen meewerken ten goede (doopformulier).

De gelovige heeft een Vader in de hemel. Er wordt wel eens gevraagd: is het beeld van de Vader niet heel mannelijk en eenzijdig? Toch is dat de manier waarop God Zich bekendmaakt. Hij wordt nergens in de Bijbel als moeder aanbeden en wil ook niet zo aanbeden zijn. Dat wil niet zeggen dat we het beeld van God tot een mannelijk beeld moeten maken. God de Vader geeft ouderlijke zorg: Hij kan Zichzelf ook vergelijken met een moeder. Zoals een vrouw haar zuigeling niet vergeet, zo vergeet de Here jou nooit! (Jes. 49:15).

Godenzonen

Paulus gebruikt het beeld van de adoptie om te laten zien hoe je Gods kind kunt zijn. Op zich is het spreken over kind van God niet iets specifieks voor het christelijk geloof. In de tijd van Paulus noemden de Grieken Zeus hun vader en volgens Plato heeft de mens speciale

goddelijke gaven in zich, zodat God in de mens komt en de mens een godenzoon genoemd kan worden. In verschillende religies wordt de mens getypeerd als kind of zoon van de godheid.

Er zijn ook christenen die zeggen dat alle mensen kinderen van God zijn. Zij ontkennen dat het nodig is om als kind van God te worden aangenomen. Zij zeggen: ieder mensenkind dat geboren wordt, is uit zichzelf al een kind van God. Met name aanhangers van de leer van de alverzoening belijden dat. Men verwijst dan bijvoorbeeld naar Lucas 3:38 waar Adam 'zoon van God' genoemd wordt (Luc. 3:38). Wij zijn kinderen van Adam, zeggen zij, dus zijn we in die lijn ook kinderen van God. Bovendien wijzen zij op Handelingen 17:28, waar Paulus schrijft: 'Want in Hem leven wij, bewegen wij en zijn wij. Of, zoals ook enkele van uw eigen dichters hebben gezegd: "Uit Hem komen ook wij voort."'

Als je het zo bekijkt, is het bijzonder dat Paulus schrijft: wij worden *aangenomen* als kinderen van God. Kennelijk waren we eerst geen kinderen van God.

Sinds de zondeval is de mens niet meer automatisch een kind van God. De mens is wel geschapen als kind van God. Maar in het paradijs, waar de boom van het leven stond, koos de mens ervoor om de duivel te gehoorzamen. Hij at van de boom van kennis van goed en kwaad. De mens was zijn eigen Vader ontrouw en koos ervoor te gehoorzamen aan de duivel. De mens koos zo tégen het leven en vóór de dood. Daardoor kwam de mens in de macht van de duivel. Kreeg hij de duivel, de leugenaar vanaf het begin, als vader. Paulus zegt ook in zijn toespraak in Athene dat we weliswaar in God zijn, maar dat er wel een mens zal komen die recht zal spreken: Hij die uit de dood is opgestaan. Niet iedereen staat dus recht tegenover God en de mensen zijn dus ook niet vanzelf zijn kinderen.

Alleen door Jezus Christus kan de mens God weer als Vader krijgen. De Joden waren eerst geen kinderen, maar slaven. Ze stonden onder de wet. Onder voogdij en toezicht (Gal. 4:2). De heidenen waren ook geen kinderen. Zij waren onderworpen aan goden die helemaal geen goden zijn (Gal. 4:8). Aan deze heidenen en Joden mag Paulus dan het goede nieuws vertellen: God heeft, toen de tijd gekomen was, zijn Zoon gezonden om ons vrij te kopen van de wet, zodat wij zijn kinderen zouden worden! Wie God kent, meer nog, wie door God gekend is, mag kind van God zijn, en daardoor ook een erfgenaam van God.

Niemand is dus van nature een godenzoon. Niemand heeft op grond van zijn eigen verdienste en zijn bestaan op zich, een Vader in de hemel. Het is Gods eigen initiatief dat Hij ons als zijn kinderen aanneemt. Door Jezus Christus te geven als onze Verlosser kunnen wij gered worden. Wanneer we zijn eigendom zijn, worden we als Gods kinderen aangenomen.

Teken van Gods genade

Als het gaat om de plek die de aanneming inneemt in de geloofsleer, kun je zeggen dat de aanneming een onderdeel is van de rechtvaardiging. Het is niet zo dat we eerst recht tegenover God komen te staan en daarna nog het kinschap moeten verdienen. God spreekt ons niet alleen vrij van de zonde en de schuld. Hij, de Rechter, zegt tegelijk ook: Nu de straf vergeven is, mag je een kind zijn van Mij. Beide stappen zijn nodig: God maakt ons van een slaaf een vrij mens. Als vrij mens laat Hij ons niet aan ons lot over. We worden als kind aangenomen.

Juist tegenover het gevaar van een nieuw juk van de wet, een gevaar dat zowel in de brief aan de Romeinen als in de brief aan de Galaten nadrukkelijk aangewezen wordt, mag de aanneming tot kinderen een belangrijke rol spelen. Aangenomen worden als kind, uit genade, is het tegenovergestelde van heiligheid door het volbrengen van de wet. Dit mag ook tegen wetticisme en werkheiligheid in deze tijd worden benadrukt. Alleen vanuit het kinschap van

God kunnen we gaan werken aan de heiliging: in gebed, in geloof, in afhankelijkheid van God en in schuldbelijdenis. Dan kan sprake zijn van groei, van steeds meer haten van de zonde en steeds meer hartelijke liefde voor God en zijn geboden. Dan wordt de vrucht van de Geest in ons leven zichtbaar (Gal. 5). Maar de basis is dat we gered zijn door Jezus Christus en kinderen van God zijn.

Een tijdje geleden zag ik de film *The Ultimate Gift*. In die film wil een multimiljonair ervoor zorgen dat zijn bezit in goede handen komt. Zijn eigen kinderen krijgen maar een klein deel van de erfenis. Het grootste gedeelte van de erfenis gaat naar een kleinzoon, maar niet voordat hij bewezen heeft dat hij het waard is om die erfenis goed te beheren. Zo'n grote erfenis vertrouw je alleen toe aan iemand die het waard is. Wat is het in het licht daarvan juist bijzonder dat God ons tot zijn kinderen en erfgenamen gemaakt heeft, uit genade. Het is niet om wat wij gepresteerd hebben, maar vanwege Gods liefde dat wij zijn kinderen en erfgenamen zijn. Het is zijn vrije keus, zijn genade, zoals Paulus dat ook verwoordt in het begin van de brief aan de Efeziërs: 'Hij heeft ons naar zijn wil en verlangen voorbestemd om in Jezus Christus zijn kinderen te worden, tot eer van de grootheid van Gods genade, ons geschonken in zijn geliefde Zoon' (Ef. 1:5.6).

God kiest ons uit. Bij de doop noemt Hij Zich onze Vader. Maar dat wil niet zeggen dat het dan wel goed met je zit als je gedoopt bent, als kind of als volwassene. Net als de mens niet van nature een kind van God is, zo zal een gedoopte ook niet achterover kunnen leunen en zeggen: Het zit wel goed met mij, God is immers mijn Vader! Wie zo redeneert en kiest, die verlaat het Vaderhuis. Wie het Vaderhuis verlaat en niet meer Gods kind wil zijn, niet met Hem wil leven, heeft God niet meer als Vader. Wat mogen we dan bidden om omkeer, of God bekering in het hart wil geven. Dan mogen we weten dat God altijd vol genade blijft en met open armen ook zijn verloren zoon of dochter die terugkeert naar het vaderhuis, zal ontvangen. Dan zal Hij een feestmaal aanrichten uit dank dat zijn verloren zoon of dochter weer terug is!

Westminster confessie

De aanneming als kind van God is een centraal gedeelte uit ons geloof. In onze belijdenisgeschriften is er geen apart artikel over de aanneming. In de Heidelbergse Catechismus, Zondag 46 wordt wel gezegd bij de bede 'Onze Vader, die woont in de hemel', dat *God door Christus onze Vader is geworden*. In Zondag 13, over Christus, de Zoon van God wordt gezegd: *Dat wij om Christus' wil uit genade tot Gods kinderen zijn aangenomen*. In contacten met reformatorische christenen uit andere landen valt mij op dat zij meer aandacht besteden aan de aanneming als kinderen. Dat gebeurde ook afgelopen voorjaar tijdens het Colloque Biblique in Belley (Frankrijk) over Calvijn. Met name Ds. Olivier Favre uit Zwitserland benadrukte dit onderwerp sterk (vgl. Olivier Favre, *Le bon Fondement*, Pully 2007).

Daarbij kan een rol spelen dat er in buitenlandse kerken meer toetreders zijn, mensen die niet van jongs af aan God als Vader hebben gekend, maar later hebben ontdekt hoe goed het is om Gods kind te zijn. Maar er zal ook meespelen dat in de Westminster Confessie een heel hoofdstuk gewijd is aan de adoptie:

Artikel 12: De aanneming tot kinderen

God verwaardigt Zich, in en om Zijn enige Zoon Jezus Christus, om allen die gerechtvaardigd worden, deelgenoot te maken in de genade van de aanneming tot kinderen. Daarom worden zij opgenomen onder het getal van de kinderen van God en genieten zij de vrijheden en

voorrechten daarvan. Zijn naam wordt over hen uitgeroepen, en zij ontvangen de Geest van het zoonschap. Zij hebben toegang met vertrouwen tot de troon van de genade. Zij zijn gerechtigd om te roepen: Abba, Vader. God ontfermt Zich over hen, beschermt hen, verzorgt hen, en kastijdt hen als een Vader. Ze worden nooit verstoten, maar ze worden verzegeld tegen de dag van de verlossing, en beërven de beloften, als erfgenamen van een eeuwigdurend heil.

(Vertaling G. van Rongen)

In deze formulering zien we duidelijk terugkomen dat de rechtvaardigmaking en de adoptie dicht bij elkaar horen. Verder valt op hoe uitgebreid wordt uitgewerkt wat het betekent dat we kinderen van God zijn. Totaal staan er wel veertien punten opgenoemd die het gevolg aantonen van ons kind-zijn van God. Enkele voorrechten wil ik uitwerken.

Voorrechten van Gods kinderen

Wij mogen *toegang hebben met vertrouwen tot de troon van de genade*. Wanneer je hier op aarde tot een troon wilt naderen, dan word je niet zomaar toegelaten. Voor het paleis van Koningin Beatrix staan bewakers. Hoe goed je ook kunt praten, je zult niet zomaar toegelaten worden tot de koningin. Alleen wie veel geluk heeft of veel geduld, zal misschien vanuit de verte een glimp van de koningin op kunnen vangen. Dat verandert op het moment dat er iemand bij de poort komt die zich bekendmaakt als de zoon van de koningin. Wanneer de prins komt, zwaaien de poorten open en kan hij het paleis binnengaan. Hij kan bij zijn moeder komen en gewoon met haar spreken. Dat is ook de genade van het kindschap van God: wij hebben vrije toegang tot de troon van de genade. We zijn immers door Christus Gods kinderen geworden. Daarom mogen we alles wat ons bezighoudt, aan God bekendmaken in onze gebeden en mogen we ervan verzekerd zijn dat God ons nooit af zal wijzen.

In aansluiting bij Romeinen 8:15 en 16 wordt in de Westminster Confessie genoemd dat de kinderen *de Geest van het zoonschap ontvangen*. Die Geest getuigt met onze geest dat we kinderen van God zijn. Als het gaat om de vraag hoe we ervan overtuigd kunnen zijn dat we kinderen van God zijn, dan wordt dus gewezen op de Geest van God. Wanneer een Nederlands echtpaar een kind adopteert, zullen zij eerst een heel proces door moeten maken. Allerlei zaken moeten geregeld worden, er zitten tal van voorwaarden aan adoptie vast, maar als het goed gaat, kunnen zij na een tijd een kind in de armen sluiten en er hun vader- en moederzorg aan geven. Het kind zal hen ‘vader’ en ‘moeder’ gaan noemen.

Wanneer weten wij dat we een Vader in de hemel hebben? Dat weten we wanneer de Geest van God in ons spreekt. Hij verzekert ons door de woorden van de Bijbel, door Gods beloften dat we kinderen van God zijn. Door het getuigenis van de Heilige Geest ontdekken we dat Gods Woord waar is en dat het ook voor ons bedoeld is. Calvijn heeft op dit getuigenis steeds veel nadruk gelegd. Tegelijk getuigt die Geest ‘samen met onze eigen geest’. God schakelt ons eigen denken niet uit, maar we mogen zelf ook steeds weer ontdekken dat God onze Vader wil zijn. Elke dag opnieuw, in elke nieuwe situatie, bij blijdschap en in moeite wil God er voor zijn kinderen zijn. *Zij zijn gerechtigd om te roepen: ‘Abba, Vader’*. Soms op een zachte en dankbare toon. Soms ook als een hulproep, terwijl je het uitschreeuwt: Vader, help me! De Vader in de hemel hoort dan naar je stem. In geloof, door de Geest, mag je er steeds weer van verzekerd zijn: ik ben aangenomen als kind en heb een Vader in de hemel.

Een derde voorrecht dat ik eruit haal, is dat God zijn kinderen kastijdt als een Vader. Nu lijkt dat op het eerste gezicht niet gelijk een voorrecht. Toch noemt ook de Hebreeënschrijver dit

als een voorrecht. Hij zegt: ‘De Heer berispt wie Hij liefheeft, straft elke zoon van wie Hij houdt. Houd vol, het betreft hier immers een leerschool, God behandelt u als zijn kinderen. Welk kind wordt niet door zijn vader berispt? Maar als u die leerschool niet doorloopt zoals alle anderen vóór u, dan bent u geen kinderen, maar bastaards. Daar komt nog bij dat wij voor onze aardse vaders, door wie we werden opgevoed, respect hadden; hoeveel te meer zullen we ons dan niet onderwerpen aan het gezag van de Vader van alle geesten, en dan leven? Onze aardse vaders berispten ons maar voor korte tijd en naar eigen goeddunken, maar Hij berispt ons voor onze eigen bestwil, om ons te laten delen in zijn heiligheid. Een vermaning lijkt op het moment zelf geen vreugde te brengen, slechts verdriet, maar op den duur plukt wie erdoor gevormd is er de vruchten van: een leven in vrede en gerechtigheid’ (Heb. 12:7-11). Wat beschrijft de schrijver door Gods Geest hier mooi hoezeer God ons liefheeft. Hij wil ons vasthouden. Hij laat ons niet los. Maar wil dat wij het leven als kind van Hem ook echt vasthouden.

Nog één voorrecht wil ik zelf erbij noemen. Wanneer je God als Vader krijgt, word je opgenomen in zijn huisgezin. Dan worden de andere gelovigen je broers en zussen. God verbindt ons aan elkaar. In Jeruzalem zien we na de prediking van de apostelen een gemeente ontstaan, waarin men verbonden is in het breken van het brood en elkaar helpt. Ook vandaag zijn de gelovigen aan elkaar gegeven in de gemeente, om samen te luisteren naar het Woord, de sacramenten te gebruiken. Daarbij worden ze ook geroepen om naar elkaar om te zien en om voor elkaar te bidden.

God neemt ons aan als zijn kind, door Jezus Christus. Dat de voorrechten daarvan ook steeds meer in onze levens gezien, geloofd en ervaren mogen worden!